

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา***

**PEOPLE PARTICIPATION THE DEVELOPMENT OF
KHLONGNAKHONNUEANGKHET SUBDISTRICT
CHACHOENSAO DISTRICT, CHACHOENSAO PROVINCE**

พิศุทธิ์ ตงเจริญ**

Pisut Tongcharoen

6514830039@ru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อศึกษาระดับปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไข การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จัดเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ และจัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านสิ่งจูงใจในการเข้าร่วม และด้านโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การเพิ่มระดับการประชาสัมพันธ์ การสร้างพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การพัฒนาท้องถิ่น; องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต

Keyword: Public participation; Local development; Khlongnakhonnueangkhet Subdistrict Administrative Organization

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

**นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งการพัฒนาท้องถิ่น จะเกิดประสบความสำเร็จมากน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ การที่ประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากน้อยอย่างไร ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานของท้องถิ่น ความตระหนักรู้และการเห็นความสำคัญของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น การวางแผนร่วมกัน การร่วมตัดสินใจ การร่วมติดตามตรวจสอบ การร่วมรับผลประโยชน์ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียม จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นจากประชาชนมาเป็นข้อมูลในการจัดทำนโยบายสาธารณะและประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารท้องถิ่น (ถวิลวดี บุรีกุล, 2558 : 243)

ปัจจุบันมีการให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและมีการเรียกร้องเพื่อมีส่วนร่วมในทุก ๆ ระดับของกระบวนการทางนโยบาย ทั้งนี้เพราะประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจและทรัพยากรต่าง ๆ และเป็นการที่คนทุกกลุ่มมีอำนาจในการตัดสินใจโดยอำนาจควรได้รับการจัดสรรใหม่ระหว่างประชาชนเพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล, 2548 : 25)

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จากข้อมูลการวิเคราะห์ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 -2570 ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ได้อธิบายว่า ประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองกับงานของท้องถิ่น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขตมากน้อยอย่างไร และความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต พบปัญหาเล็กน้อยแค่ไหน ปัจจัยใดบ้างส่งผลการมีส่วนร่วมของการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต เพื่อที่จะได้นำผลของการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัย ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview or formal interview) และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ซึ่งมีประชากร รวมทั้งหมด 6,128 คน (ข้อมูลเดือนมีนาคม พ.ศ.2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

2.1 เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2563, 41) เพื่อเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต และประชาชนในตำบลคลองนครเนื่องเขต

2.2 เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด 6,128 คน (ข้อมูล เดือนมีนาคม พ.ศ.2566) โดยใช้หลักการคำนวณของ Taro Yamane (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2563, 23) เพื่อเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 376 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย และได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 378 คน โดยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน) (n = 378)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	172	45.50
หญิง	206	54.50
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	42	11.11
20 – 30 ปี	197	52.12
31 – 40 ปี	117	30.95
41 – 50 ปี	6	1.59
50 ปีขึ้นไป	16	4.23
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	301	79.63
ปริญญาตรี	59	15.61
ปริญญาโท	16	4.23
ปริญญาเอก	2	0.53

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน) (n = 378)	ร้อยละ
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	25	6.61
ธุรกิจส่วนตัว	99	26.19
นักเรียน/นักศึกษา	17	4.50
เกษตรกร/ประมง	171	45.24
ค้าขาย/อาชีพอิสระ	59	15.61
อื่น ๆ	7	1.85
รายได้		
ไม่เกิน 10,000 บาท	148	39.15
10,001 - 15,000 บาท	63	16.67
15,001 - 20,000 บาท	56	14.81
20,001 - 25,000 บาท	34	9.00
25,001 - 30,000 บาท	35	9.26
มากกว่า 30,000 บาท	42	11.11
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
อาสาสมัครป้องกันภัย (อปพร.)	6	1.59
อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	17	4.50
อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)	7	1.85
กองทุนสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบล	10	2.65
คณะกรรมการหมู่บ้าน	3	0.79
ชมรมผู้สูงอายุ	7	1.85
ไม่เป็นสมาชิก	328	86.77

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.50 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี ร้อยละ 52.12 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 79.63 ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง ร้อยละ 45.24 มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 39.15 และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ ร้อยละ 86.77

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเฉพาะหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้ศึกษาเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยใช้ แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ในการสัมภาษณ์ และจัดบันทึกข้อมูลร่วมกับการบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม โดยที่ผู้ศึกษาเลือกวิธีการแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งมีลักษณะที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยใช้คำถามแบบปลายปิด โดยที่ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็นที่ทำการศึกษา และตามแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบ ความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปและตีความผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยได้จัดเตรียมข้อมูลเพื่อที่จะนำไปวิเคราะห์ โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต

สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1) การดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องมากจากความต้องการของประชาชน ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน และต้องมีการติดต่อสอบถามข้อมูล ข้อเท็จจริงจากผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น ตำบลคลองนครเนื่องเขตมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรมร้อยละ 70 ของพื้นที่ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการสำรวจปริมาณน้ำจาก

แหล่งน้ำต่าง ๆ โดยให้ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันการวางแผนและตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาท้องถิ่นในเรื่องต่าง ๆ ผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล เพื่อให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลนำข้อมูลมาจัดทำเป็นโครงการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นสู่การนำไปปฏิบัติต่อไป

2) ประชาชนร่วมกันวางแผนและร่วมกันตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะทำให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ช่วยลดความขัดแย้งในการดำเนินโครงการสาธารณะ ประหยัดงบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินงาน ลดปัญหาข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นขณะดำเนินงาน รวมทั้งเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น

3) ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากความรู้และประสบการณ์ของตนเองผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบลในโอกาสต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้นประชาชนสามารถเสนอโครงการต่าง ๆ ในทุก ๆ ปี รวมถึงชี้แจงปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่สมบูรณ์ของโครงการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนที่เป็นปัจจุบัน

4) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นศูนย์กลางรับฟังปัญหาความเดือดร้อนจากประชาชนในเบื้องต้น คอยประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เข้าแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ประชาชนสามารถเข้าร่วมในการให้ข้อมูล และร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะประชาชนในพื้นที่ย่อมรู้ถึงสภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมของตนเองได้ดีกว่าบุคคลอื่นหรือหน่วยงานภายนอก

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

1) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ผ่านการประชุมประชาคมหมู่บ้านและตำบล เพื่อให้มีโครงการต่าง ๆ บรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งที่จะมีทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้านย่อมมีความแตกต่างกัน ปัญหาของแต่ละหมู่บ้านก็ไม่มีเหมือนกัน ดังนั้นถ้าหากประชาชนได้มีเวทีสาธารณะในการพูดคุย เจรจา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ก็จะทำให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีเครือข่ายในการติดต่อกับภาคส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ซึ่งจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น

2) ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ซึ่งรับรู้ข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล และการสื่อสารจากผู้นำหมู่บ้าน โดยเฉพาะการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเด็กแห่งชาติ และวันแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นต้น ซึ่งประชาชนในตำบลคลองนครเนื่องเขตได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นจำนวนมากในทุก ๆ ปี

3) ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังปัญหา แสดงความคิดเห็น และสอบถามข้อสงสัยความคืบหน้าของการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือ ฝากข้อมูลผ่านผู้นำท้องถิ่น ในการเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้านและตำบล การซักถามข้อมูลจากผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในโอกาสต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

1) ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งสะท้อนตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานต่าง ๆ ตามโครงการและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น ทางด้านการส่งเสริมการศึกษาของเด็ก (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารในการป้องกันช่วยเหลือตนเองเบื้องต้น การอบรมอาชีพทางเลือก ประชาชนได้มีอาชีพเสริมและสามารถมีรายได้ครอบครัวมากขึ้น โครงการจำกัดวัชพืชริมทาง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในขณะสัญจรไปมา การทำหมันสุนัขและแมว การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งลดอัตราการติดเชื้อจากสัตว์เลี้ยงสู่คน ช่วยประชาชนในการประหยัดค่าใช้จ่าย การจัดทำถังขยะเปียกเพื่อลดปริมาณขยะ สะอาดและสามารถนำขยะเปียกมาทำปุ๋ย การจัดกิจกรรมออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และการได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น เบี้ยยังชีพ เบี้ยคนพิการและเบี้ยผู้สูงอายุ การได้รับบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

2) ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ประปา และไฟฟ้า ซึ่งในปัจจุบันมักจะครอบคลุมเกือบทั้งหมดของพื้นที่ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความสำคัญกับการก่อสร้าง ปรับปรุง ถนน คสล. ให้ได้มาตรฐานและเชื่อมต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนสามารถสัญจรไปมาหากันได้อย่างสะดวก การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร และช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุ การขยายเขตไฟฟ้าและประปาอำนวยความสะดวกให้ประชาชนใช้ในการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน

3) ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับประเพณีต่าง ๆ เช่น สงกรานต์ วันเข้าพรรษา และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ ทำให้ประชาชนได้พบปะพูดคุยกัน การทำกิจกรรมร่วมกัน เสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคี สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับท้องถิ่น และได้สืบสานทางวัฒนธรรมของชาติ

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1) องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการประเมินความพึงพอใจจากประชาชนโดยตรง เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ตามแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณในทุก ๆ ปี เพื่อนำผลการประเมินความพึงพอใจมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนินโครงการต่อไป

2) ประชาชนและผู้นำหมู่บ้านได้มีการติดตามการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มไลน์ผู้นำท้องถิ่น และช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ รวมทั้งผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้านและตำบล ในการสอบถามข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ การติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดทำโครงการสาธารณะ เช่น การขยายเขตไฟฟ้า การสร้างถนน คสล. และการก่อสร้างหอประชุมอเนกประสงค์ เป็นต้น ทั้งนี้ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของการดำเนินการต่าง ๆ ผ่านสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ใหญ่บ้าน ในการเป็นกระบอกเสียงสะท้อนข้อมูลไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล

3) องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการแต่งตั้งผู้นำท้องถิ่น และประชาชนเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ติดตาม ตรวจสอบ หรือประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ยึดหลักการธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยมีการแจกแบบสอบถามความพึงพอใจของการ จัดทำบริการสาธารณะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและแก้ไขการดำเนินงานในอนาคต

4) องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังเว็บไซต์ หน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสตรวจสอบได้ เกี่ยวกับกระบวนการ การดำเนินงานของท้องถิ่น

5) องค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสอบถามข้อมูล ความคืบหน้าของการดำเนินงาน ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ประชาชนสามารถสอบถามรายละเอียดโครงการต่าง ๆ ผ่านทาง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และช่องทางติดต่อขององค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยตรง

6) ประชาชนได้มีการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินโครงการต่าง ๆ รวมทั้งการสำรวจผลกระทบ จากการดำเนินโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น มลพิษจากการก่อสร้างถนน การล่าเขต การก่อสร้างเข้ามาในพื้นที่ของประชาชน การได้ผลกระทบข้างเคียงจากการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมด้านทาง โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งประชาชนได้มีการติดตาม ตรวจสอบ และสอบถามกับเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพบเจอปัญหาจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กระทบต่อการ ดำเนินชีวิตประจำวันและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากนี้ ในส่วนของการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต โดยรวม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.35	1.11	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.44	1.09	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.51	1.04	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.37	1.07	ปานกลาง
รวม	3.42	1.08	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหาร ส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.42, S.D. = 1.08) และเมื่อพิจารณาราย ด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ค่าเฉลี่ย = 3.44, S.D. = 1.09) และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 3.51, S.D. = 1.04) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ได้แก่

ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย = 3.35, S.D. = 1.11) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 3.37, S.D. = 1.07)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต

จากการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ สามารถสรุปปัจจัยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบล ผ่านสื่อสัมพันธ์มวลชน ได้แก่ กลุ่มไลน์ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านกลุ่มสมาชิกชมรมต่าง ๆ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางช่องทางเว็บไซต์ของหน่วยงานและที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความเคลื่อนไหวการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่น และแผนการดำเนินงานของท้องถิ่น

2) บทบาทของความเป็นผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การจัดทำถังขยะเปียก การเฝ้าระวังภัยจากยาเสพติด เป็นต้น รวมถึงบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3) ผลประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับหลังจากเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การเข้ารับฟังโครงการต่างเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนในเส้นทางที่เราเดินทางสัญจรไปมาอยู่เป็นประจำ การเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเกี่ยวกับมาตรการการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็ก และการเข้าร่วมประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล เพื่อเสนอความต้องการของตนเองและครอบครัว เป็นต้น

4) ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น ปัญหาสุขภาพ การทำมาหากิน การทำธุระในวันหยุด การดูแลบุคคลในครอบครัว จึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ส่งผลให้ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนน้อย และมักพบแต่หน้าเดิม ๆ และมักจะเป็นบุคคลที่ต้องเข้าร่วมเพราะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่

5) ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล การดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถ้าหากโครงการที่ประชาชนได้นำเสนอปัญหาและความต้องการในเวทีประชุมประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบลในอดีต ได้รับการแก้ไขหรือดำเนินการอย่างประสบผลสำเร็จ ประชาชนก็จะเกิดความศรัทธาและมีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

6) ความครบถ้วนสมบูรณ์จากการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว เกิดความอยู่ดีกินดี ไม่มีปัญหาหรือความเดือดร้อน และไม่ต้องการอะไรอีก ประชาชนบางกลุ่มก็จะขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการร่วมกันในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

7) การเอาใจใส่ของผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ ในการลงพื้นที่ดูแลความทุกข์สุขของประชาชน รวมถึง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งประชาชนจะรู้สึก เกรงใจ และมีความศรัทธาผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ก็จะมีผลทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นมากขึ้น

ในส่วนของการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม มีดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต โดยรวม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าร่วม	3.42	1.00	มาก
ด้านโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม	3.48	1.03	มาก
ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม	3.32	1.15	ปานกลาง
รวม	3.41	1.06	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหาร ส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.41, S.D. = 1.06) และเมื่อพิจารณาราย ด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าร่วม (ค่าเฉลี่ย = 3.42, S.D. = 1.00) และ ด้านโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม (ค่าเฉลี่ย = 3.48, S.D. = 1.03) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย = 3.32, S.D. = 1.15)

วัตถุประสงค์ที่ 3 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต มีดังนี้

1) ประชาชนแต่ละหมู่บ้านไม่ให้ความสำคัญของแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยการให้ความสำคัญดังกล่าวจะ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีข้อมูลที่มาจากการต้องการของประชาชนโดยแท้จริง มาใช้ในการวาง แผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล ความเคลื่อนไหวของการ ดำเนินงาน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบล และผู้นำท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพ

3) ประชาชนในพื้นที่ขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเพราะไม่มี ระเบียบกำหนดให้ค่าตอบแทนสำหรับประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สิ่งของ เงินค่าเดินทาง และเบี้ยประชุม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นและช่วยดึงดูดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

4) ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ทั้งนี้การเข้าร่วมมีเฉพาะประชาชนกลุ่มเดิม หรือ ผู้นำชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเพราะเป็นหน้าที่ ในขณะที่คนรุ่นใหม่ยังเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่มาก นึก

5) ประชาชนมีความต้องการ วัสดุ อุปกรณ์ หลังจากการอบรมอาชีพที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบล จัดขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้ครอบครัว

6) องค์การบริหารส่วนตำบลลงพื้นที่ที่ประชาคมหมู่บ้านและตำบล เพื่อสอบถามปัญหาและความต้องการ จากประชาชน และนำข้อมูลมาจัดทำเป็นโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ ควรจัดเป็นช่วงวันหยุด เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คลองนครเนื่องเขต สามารถอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณาประเด็นต่าง ๆ จะพบข้อสังเกตดังนี้

ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าร่วม หากโครงการที่ประชาชนได้นำเสนอปัญหาและความต้องการในเวทีประชุม ประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบลในอดีต ได้รับการแก้ไขหรือดำเนินการอย่างประสบผลสำเร็จ ประชาชนก็จะเกิด ความศรัทธาและมีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

นอกจากนี้ บทบาทของความเป็นผู้นำท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อ ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ก็จะมี ผลทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอดิวิส ศิริพันธ์ (2563) ที่พบว่า เทศบาลตำบลหลักหกให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมการเข้ามามีส่วน ร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นทุกด้านมากขึ้น โดยผู้บริหารได้เน้นการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง และ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าตนเองได้รับผลประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก เช่น การเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อเสนอความต้องการของตนเองและครอบครัว

ด้านโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม การประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านสื่อสัมพันธ์ มวลชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางช่องทางเว็บไซต์ของหน่วยงานและที่ทำการองค์การบริหาร ส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความเคลื่อนไหวการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนพัฒนา ท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่น และแผนการดำเนินงานของท้องถิ่น

ด้านการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น ปัญหาสุขภาพ การทำมาหากิน ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลมีจำนวนน้อย นอกจากนี้ ความครบถ้วนสมบูรณ์จากการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วน ตำบล ซึ่งประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์จะไม่มีปัญหาหรือความเดือดร้อน และไม่ต้องการอะไรอีก จึงขาดความ สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการร่วมกันในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา และร่วมตัดสินใจจากความรู้และประสบการณ์ของตนเองผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบลในโอกาสต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ประชาชนสามารถเสนอโครงการต่าง ๆ ในทุก ๆ ปี รวมถึงชี้แจงปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่สมบูรณ์ของโครงการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนที่เป็นปัจจุบัน แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพะเยาว์ แหล่งสนาม (2563) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ซึ่งรับรู้ข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล และการสื่อสารจากผู้นำหมู่บ้าน โดยเฉพาะการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเด็กแห่งชาติ และวันแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นต้น ซึ่งหากประชาชนได้มีเวทีสาธารณะในการพูดคุย เจจจา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ก็จะทำให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุด

4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนครเนื่องเขต การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น ด้านการส่งเสริมการศึกษาของเด็ก การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปรป้าอำนาจความสะดวกให้ประชาชนใช้ในการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการศึกษาของพะเยาว์ แหล่งสนาม (2563) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก

5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการประเมินความพึงพอใจจากประชาชนโดยตรง เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ตามแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณในทุก ๆ ปี เพื่อนำผลการประเมินความพึงพอใจมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนินโครงการต่อไป นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการแต่งตั้งผู้นำท้องถิ่น และประชาชนเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ หรือประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งได้เปิดโอกาสให้ผู้นำหมู่บ้านและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสอบถามข้อมูล ความคืบหน้าของการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพื้นฐานในการดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยจัดพื้นที่ประชาคมให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านทางช่องทางที่หลากหลาย โดยใช้สื่อการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป สามารถถามข้อสงสัย ข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะ การประเมิน การติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจเลือกศึกษาเฉพาะรายละเอียดของแต่ละรูปแบบของการมีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ถึงลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม ร่วมกับการศึกษาลักษณะปัจจัยที่มีความแตกต่างออกไปตามบริบทที่ศึกษา เพื่อให้เกิดการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนของแต่ละท้องถิ่นในประเทศ และเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2558). ธรรมชาติของ กลไกสำคัญในการปฏิรูปเพื่อพัฒนาประเทศ. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- พเยาว์ แผลงสนาม. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตอกแป้น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2563). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการเบี่ยงวิถีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- อดิวิศ ศรีพันธ์. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต